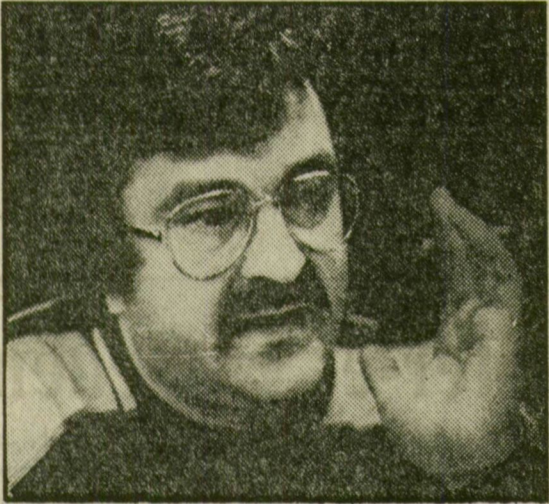


Hanczár, a polihisztorikus



A nevetetés egyik szegedi képviselőjét, Hanczár Jánost kerestem még kérdéseimmel. Gyógypedagógusból lett vattacukor-árú, színházi kellékes, keleti édességkészítő kisiparos. Tanított logopédiát, beszédtechnikát, de mellette az Állami Biztosítónál volt üzletkötő, volt vízór és szabadtéri kellékes. Most pedig — saját bevallása szerint — szabad szellemi foglalkozású lidérc szeretne lenni. Hobbiként ezek ellenére, illetve ezek mellett is megmaradt az írás. Az idei humorfesztiválon a legjobb 16 közé jutott. Fő sikereként azt tartja számon, hogy szerződést kapott a rádió Karinthy Színpadától.

LOVASSY ZOLTÁN FELVÉTELE

— Mégis, mi volt az a tényező, ami a humor felé sodorta az életét?

— Főiskolás koromban játszottam egy Faktör nevezetű amatőr színjátszó csoportban, amely 1973–77-ig működött. Mint logopédushallgató Montágh Imrétől tanultam beszédtechnikát. A Színpadon pedig a Szegeden is jól ismert Kerényi Miklós Gábor volt a főrendező. A később a szentendrei Színjátzó Körnek tanítottam beszédtechnikát. Budapesten próbák után beültünk a Rottenbiller utcai Hági étterembe, és szójátékokat játszottunk, amiket azonnal le is írtam. Az írásaimnak rengeteg alapeleme már ott megvolt a fejemben. Ezt a fajta sűrített szójátékhumort elő-

ször akkor próbáltuk ki — egymáson —. Hogy vajon lehet-e tartalmasan nevetetni vele?

— Vannak-e példaképei?

— Karinthy–Kosztolányi féle humorról van szó. Fontos a marandóság, de azért legyen benne a nyelvi játék könnyedsége. Példaképeim Arany János és Petőfi Sándor, ahogy a Helység kalapácsa című művében kihasználja a magyar nyelv humorhelyezeteit. Ezenkívül a kávéházi mély, sűrített humor az, amit igazán a magaménak vallok. A magyar humortörténelemben egy kis formabontást is elkövettem. A tipikus séma az, hogy a párbeszéd egyik szereplője feldobja a labdát, a másik pedig leüti. Az én írásaimban mindketten poé-

nokat mondanak. Ez a megoldás tömör, ezért nem könnyen emészthető. Talán nem is baj, hogy a közönség nem nevet mindig. Lehet, hogy az a jobb, ha utólag érnek meg a gondolatok.

— A nevetetés előtt drámaírással is foglalkozott. Úgy tudom, a drámapályázaton is indult.

— Valóban egyfajta indíttatásra szükség volt. Amikor megnéztem Görgey Gábor Komámasszony, hol a stukker? című darabját, arra gondoltam, még nem késtem el megpróbálni. Így kezdtem el írni, s mások azt mondták, hogy folytassam. A dráma nálam tragédiát jelent. Csak így tudok elszakadni ettől a világtól.

DOBOZY CSILLA

Muci és Scaevola (El ne vesd magad)

SZÍNHELY: Budapest, a Nagy Vesztegzár alatt, ott is egy híd patriárka pontuszan.

SZEREPLŐK: Muci és Scaevola, időutazók.

SCAEVOLA: — Miltiéldelegsz az utcaszarkofágon ülve, rozoga teperdita? Válaszolj, míg lepórolom üszkömről a diszkoszot.

MUCI: — Honti Hannibálba készültem Aquinkumba, de a taxisok lezárták a folyó fölötti Karthágót, ezért ülök itt a Plátón.

SCAEVOLA: — Legalább addig sem Küklöpsz, te miringyó!

MUCI: — Na, Mükéné, ha volna, kis antigonosz?

SCAEVOLA: — Kérsz egy Ezopuszt?

MUCI: — Hermész a Bacchusba, te Penelopó! Ózonlik a triszta levegő, te meg Sopianaét akarsz, amikor ezek Hectort ülnek fölöttünk? Mars innen!

SCAEVOLA: — Ne polihisztériázz itt teljes gladiátorokból, Spartakúszd át inkább a Danubiuszt!

MUCI: — Miért vagy ilyen rekedt, Muthálész?

SCAEVOLA: — Jó, akkor nézzük, mi A thén?

MUCI: — Hát, elég Thébaitó a helyzet, még türemsz a nép, de kitörhet a vulkánusz.

SCAEVOLA: — Az egy Thermopüllanat lesz.

MUCI: — Ne Thrákogj, gyere igyunk egy kis Uliszeszt!

SCAEVOLA: — Pompeiusz ötlet te Lesbía, de nem lesz pia. Csak teájuk van a taxisoknak.

MUCI: — Hát az elég Szardínia, de van nálam 15 kilós kenyerosz. Együnk vele Szalamiszt.

SCAEVOLA: — Helóták már ilyet? Neked Home rossz a látásod!

MUCI: — Jó, tudom. Rémusz a hangulat.

SCAEVOLA: — Egyenesen Romulusz. Ha ez így megy tovább, nem lesz Elektra sem.

MUCI: — Én csak a plebejüssomat akarom!

SCAEVOLA: — Télen majd kiülsz a Héra két zimankóval. Tudod, mi lesz? Szophok lesz.

MUCI: — Hallgass, Trisztántalan!

SCAEVOLA: — Te Szifilizolda!

MUCI: — Tripperiklész!

SCAEVOLA: — Antigoné!

MUCI: — Hibbant Sztrategoszponyinográd!

SCAEVOLA: — Idefigyelmezz te Leokankón csoport. Odüsszidedusz, vagy ellillaneász?

MUCI: — Mit Achillezel rám, te már Taigetoszni sem tudsz?!

SCAEVOLA: — Toszeidón téged Khárón Lucullus, te Eurepedés!

MUCI: — Mit Pythagórász itt marhaságokat a fejemre, ha már mást nem Thuküdidész?!

SCAEVOLA: — Azért jól jönne egy kis ékszerész, mi? Majd hoz neked valami marhatóni, aki kihalászsza a Dáriusztatóból még az aggályát is.

MUCI: — Hallgatosz! Te zártad el Augusztusban az olajtót, az biztos. ETRUSZKI!

SCAEVOLA: — Ne Cicerogj, mert kinyomom belőled a Parnassuszt!

MUCI: — Émeiótiszt kaptam tőled, szétdőlk.

SCAEVOLA: — Vegyél be egy Dédaloszt.

MUCI: — Na, Melpomené innen, szemét Démosz-tenyészbika, mert közeleg egy Olimposzt.

SCAEVOLA: — Akkor itt ma nem lesz bosz.

MUCI: — Most feldoblak, te Zeusztó!

SCAEVOLA: — Akkor Spártában maradsz.

MUCI: — Aphroditélkezzen felette, magabiztos úr, ez kentauralkodni akar rajtam és legalább száz Decebál hangerossal kiabál, én meg ülök itt a Traiánuszomon!

SCAEVOLA: — Ez csak oláj a tűzre. Azt akarod neki beadni, hogy Agrippiás vagvok, te szemmel Vergiliusz? Láthatod, hogy a szavaid nem keltették fel a figyelmét. Inkább azt mondd meg hány óra, vén hetéra?

MUCI: — Hétóra. Megnéztem a Kronosztszt.

SCAEVOLA: — Konzultál a konzul már?

MUCI: — Ez a plebsz a Szókra tesz.

SCAEVOLA: — Fogd erősen a kormányt, erre tartanak az emdéefesziszfuszok!

MUCI: — Ajaj! Jupiteritékre kerülünk.

SCAEVOLA: — Kapcsold be a diktatoszt, mit mond Amazon a Szenátusz?

MUCI: — „Kezedben a Bot Péter, Átkos!”

SCAEVOLA: — Ezt megusztítottuk, Hrabár más-kepén is történelemhetett volna. Hallgassuk a mini-hisztériumot is, mit szól ehhez a nagy Patróniusz.

Mondd már, te Philoméla!

MUCI: — „Antalluszi kínokat él át az impérium. Nem haragszoszunk a Palotaskálódókra, mégis azért megkérdesszük: Te is, fiam, Brutáliusz? De levonjuk a kozechvuszt, mert Demokritosz van és nem vagyunk epigonoszok. Két évig még itt a Cloaca Maximus, Minervagyunk békében és ne feledjük az ígét:

— Légió mindhalálig, mert rásatrafázol!”

SCAEVOLA: — Most már jobb, ha mi is hallgatunk, mert kiPallasz a szánk.

MUCI: — Ómen.

HANCZÁR JÁNOS

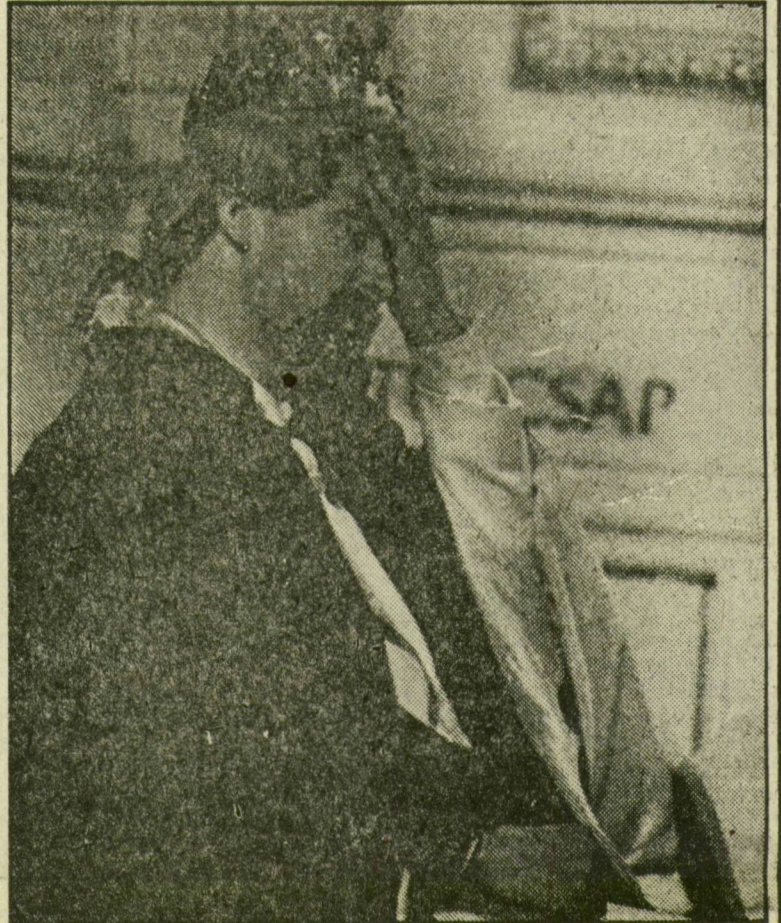
(Elhangzott a Szegedi Kabaré december 17-i előadásán.)

Kritikusi szótár

Kritikában nincsen glasznoszty, az továbbra is a képes beszéd műfaja. Micsoda dolog volna Cyrano orrát nyíltan, nyomtatásban nagy-nak nevezni. Helyette ezer, s ezer képet, allegóriát, eufemizmust használunk? Az egyszerűség és a jobb tájékozódás érdekében most, így év végén leleplezem a magam finomkodásait. Operáról, prózai színházról vegyest.

*

a produkció erenye a zenei megvalósítás magas színvonala: statikus mozgása sztereotíp: béna a színpadon megbízható teljesítményt nyújt: de dögunalmas nagyszerű komikai vénával rendelkezik: meghízott és röhejes a mű hatásos, átgondolt interpretációját nyújtja: jó az előadás a pontosság a legfőbb erenye: lelketlen ez a fölfogas nem plauzibilis: rossz az alakítás szélsőséges művészalkat: állandóan hadonász és ordít képességeiről fenntartásaink vannak: mindig is tehetségtelen volt helyesen vázolja föl a mű alapvonalait: híján van az ötleteknek ígéretes alakítás: egyelőre sok hibája van



„Ú, MÁN' MEGIN' ELFELEJTETTEM KIVENNI A MACSKÁT A CENTRIFUGÁBÓL.”

intonációs problémái adódtak: teljesen hamis forró pillanatokot szerzett: állandóan azon izgultunk, hogy mikor rontja el regiszterei kiegyenlítésének: összevissza szól a hangja a szenvedélyes kitéréseket visszafogottan tolmácsolja: vértelen, halovány a díszlet némileg zsúfolt: a szereplők csak a zenekari árokban férnek el általános emberi mondanivaló: semmitmondás mentes mindenfajta túlzástól: van izlése nem éri el a mű nagyságrendjét (képzavar): kevés ő ehhez... a monumentalitást hangsúlyozza: érzéketlen a finomságok iránt méltóságteljes tempót vesz: elviselhetetlenül lassú jól eljátssza a figurát: de nem azonosul vele nem jól gazdálkodik a hangjával: ordít, és az 1. jelenet végére már teljesen bereked remek színész: 1. nem tud énekelni. 2. nincs hangja. 3. mindkettő a szöveg fekvése kissé magas neki: nem bírja énekelni néha túl mozgalmas a rendezés: minden állandóan forog, morog, fútyul a szerep kevésbé illik a művész alkatahoz: 60 éves, elhízott hosszserelmes nem eléggé hajlékony az orgánuma: durván énekel kényelmesen precíz: nem pontatlan, de álmosító kissé statikus: el nem mozdul a sugólyuk mellől a rendezés nagy tablókkal dolgozik: minden elmosódott megszabadult túlzásaitól: most már elviselhető némileg túljátssza a szerepét: igazi ripacs végigintónálja az előadást: de az egy detonációval ér föl hagyományos rendezés: az énekesek a színpad elülső részén állnak bebetonozva érzi a figurát: de valami miatt mégse tudja eljátszani a szöveg időnként meghaladja képességeit: nem tudja énekelni, zeneileg némileg bizonytalan: le nem veszi a szemét a karmesterről modern rendezés: teljesen érthetetlen, ki mit csinál

MÁROK TAMÁS

Létra

— Jean, hozza a létrát!
— Miért, uram?
— Fölteszem az i-re a pontot.

Kannibál

— Jean, hogy sikerült ilyen finomra ez a pörkölt?
— A szívem-lelkem belefőztem.

Gyógymód

— Hát, komám, fantasztikus ez az orvostudomány!
— Oszd, miért?
— Már a cukorbetegeket is inzultálják.

Gépesítés

— Hallottad, hogy már az érzelmeket is gépesítik?
— Hát hogy?
— Legyártották az első szívbe markoló gépet.

(manczy)

Horror

— Bomlanak utánam a nők...!
— sutogta Hasfelmetsző Jack, és kihúzta kését legfrissebb áldozatából.

(aser)

Közlemény

Az év folyamán, továbbá év végi magazinunkban jelzetenül megjelent képek, döntő többségét Nagy László készítette.

A szilveszteri magazint szerkesztette és összevissza tördelte: MÁROK TAMÁS.